

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 27 października 2022 r.
(OR. en)

14125/22

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0341 (COD)

EF 324
ECOFIN 1104
CODEC 1615

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 27 października 2022 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2022) 546 final

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230 w odniesieniu do poleceń przelewu natychmiastowego w euro

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2022) 546 final.

Załącznik: COM(2022) 546 final

Bruksela, dnia 26.10.2022 r.
COM(2022) 546 final

2022/0341 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenia (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230 w odniesieniu do poleceń przelewu natychmiastowego w euro

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final} - {SWD(2022) 547 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Płatności natychmiastowe stanowią formę polecenia przelewu, w ramach którego środki pieniężne są przenoszone z rachunku płatnika na rachunek odbiorcy w ciągu kilku sekund, w dowolnym czasie, o dowolnej porze dnia lub nocy, w dowolnym dniu roku. Odróżnia to płatności natychmiastowe od innych poleceń przelewu, które są przetwarzane przez dostawców usług płatniczych¹ wyłącznie w godzinach pracy, a środki pieniężne trafiają na rachunek odbiorcy dopiero pod koniec następnego dnia roboczego.

Płatności natychmiastowe są bardzo ważną innowacją technologiczną w dziedzinie płatności. Umożliwiają uwolnienie środków pieniężnych zablokowanych w systemie finansowym oraz ich natychmiastowe udostępnienie użytkownikom końcowym – konsumentom i przedsiębiorstwom w UE – do wykorzystania i inwestycji. Płatności natychmiastowe stwarzają także dla banków i spółek z branży technologii finansowych (FinTech) możliwości opracowania nowych rozwiązań w zakresie płatności w punkcie interakcji, zarówno w fizycznych punktach sprzedaży, jak i w transakcjach handlu elektronicznego (np. z wykorzystaniem aplikacji do płatności mobilnych na smartfonach). Takie rozwiązania pomogłyby w ograniczeniu wysokiego obecnie poziomu koncentracji na rynku punktów interakcji, w szczególności w przypadku płatności transgranicznych.

W UE istnieje już architektura dla płatności natychmiastowych w euro. Obejmuje ona kilka systemów płatności oferujących natychmiastowy rozrachunek oraz schemat polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (schemat SCT Inst) w ramach jednolitego obszaru płatności w euro uruchomiony w listopadzie 2017 r. przez Europejską Radę ds. Płatności (EPC)².

Konsumenci i przedsiębiorstwa w UE nie mogą jednak w pełni czerpać potencjalnych istotnych korzyści z płatności natychmiastowych w powodu ich wolnego upowszechniania oraz niskiego poziomu wykorzystania. Pod koniec 2021 r. zaledwie 11 % poleceń przelewu w euro wykonywanych w UE stanowiły płatności natychmiastowe³. Przyczyny tego stanu rzeczy wskazano w ocenie skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi (zob. poniżej).

W komunikacie Komisji z 5 grudnia 2018 r., „W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro”⁴, Komisja wyraziła swoje poparcie dla w pełni zintegrowanego rynku płatności natychmiastowych w UE, aby ograniczyć ryzyko i podatność na zagrożenia w płatnościach detalicznych oraz zwiększyć autonomię istniejących rozwiązań płatniczych. W komunikacie z 24 września 2020 r. w sprawie unijnej strategii w zakresie płatności detalicznych⁵ Komisja ogłosiła, że w razie potrzeby zaproponuje przepisy, na mocy których na dostawców usług

¹ Dostawca usług płatniczych jest dostawcą usług płatniczych zdefiniowanym w załączniku I do dyrektywy (UE) 2015/2366 (druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych), takim jak instytucja kredytowa, instytucja płatnicza lub instytucja pieniądza elektronicznego.

² EPC, powołana w 2002 r., jest stowarzyszeniem prawa prywatnego zrzeszającym dostawców usług płatniczych, które funkcjonuje jako podmiot decyzyjny i koordynujący europejską branżę płatności, a jej głównym zadaniem jest rozwijanie jednolitego obszaru płatności w euro.

³ Źródło: EPC.

⁴ COM(2018) 796 final z 5 grudnia 2018 r.

⁵ COM(2020) 592 final z 24 września 2020 r.

płatniczych w UE nałożony zostanie wymóg oferowania płatności natychmiastowych w euro do końca 2021 r. W swoich konkluzjach z 22 marca 2021 r.⁶ Rada podkreśliła, że założeniem strategii w zakresie płatności detalicznych jest propagowanie powszechnego korzystania z płatności natychmiastowych. Ponadto w swoim komunikacie z 20 stycznia 2021 r., „Europejski system gospodarczy i finansowy: wspieranie otwartości, wytrzymałości i odporności”⁷, Komisja potwierdziła znaczenie jej strategii w zakresie płatności detalicznych oraz innowacji cyfrowych w sektorze finansów jako sposobu na wzmocnienie jednolitego rynku usług finansowych, a przez to zwiększenie otwartej strategicznej autonomii w obszarach makroekonomii i finansów. Następnie Komisja włączyła inicjatywę dotyczącą płatności natychmiastowych do programu prac Komisji na 2022 r.⁸

W swoich konkluzjach z 5 kwietnia 2022 r.⁹ Rada odniosła się do wyrażonego przez Komisję zamiaru przedstawienia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej płatności natychmiastowych, przypominając o założeniu wspierania rozwoju konkurencyjnych rynkowych rozwiązań płatniczych opracowanych w Europie i stosowanych na skalę ogólnoeuropejską oraz podkreślając znaczenie określenia i skutecznego wdrożenia ram dla niezależnego, efektywnego, dobrze funkcjonującego, otwartego i autonomicznego europejskiego obszaru płatności.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Powszechna dostępność płatności natychmiastowych w euro jest niezbędnym elementem aktualizacji i modernizacji SEPA. SEPA pozwala europejskim konsumentom, przedsiębiorstwom i administracjom publicznym na wykonywanie i odbieranie płatności transgranicznych w euro równie łatwo, co płatności krajowych, oraz umożliwia obywatelom wykorzystywanie posiadanych rachunków płatniczych w ich państwie członkowskim pochodzenia do otrzymywania wynagrodzenia lub opłacania rachunków między poszczególnymi państwami członkowskimi. Projekt SEPA uruchomiono w 2002 r. przy poparciu Komisji, co skłoniło europejski sektor bankowy do ustanowienia EPC, która – na wniosek Komisji i Europejskiego Banku Centralnego (EBC) – zobowiązała się do opracowania zharmonizowanych systemów zasad i procedur dotyczących dokonywania płatności w euro w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami (w tym akceptantami i konsumentami). Schemat SEPA dotyczący poleceń przelewu w euro uruchomiono w 2008 r., a dotyczący poleceń zapłaty SEPA – w 2009 r. Na mocy rozporządzenia w sprawie SEPA z 2012 r.¹⁰ te dwa schematy wprowadzono jako obowiązkowe dla płatności w euro. Schemat SCT Inst uruchomiono w 2017 r.

Dwa akty prawne UE z zakresu płatności – dyrektywa z 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych)¹¹ oraz rozporządzenie w sprawie płatności transgranicznych¹² – już mają zastosowanie do płatności natychmiastowych i po wejściu w życie niniejszego wniosku będą nadal w ten sposób

⁶ 7225/21.

⁷ COM(2021) 32 final z 19 stycznia 2021 r.

⁸ COM(2021) 645 final z dnia 19 października 2021 r.

⁹ 6301/22.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro.

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie płatności transgranicznych w Unii (tekst jednolity).

stosowane. W drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych ustanowiono przepisy i obowiązki dotyczące dostawców usług płatniczych oraz prawa konsumentów w odniesieniu do wielu rodzajów płatności powszechnie wykorzystywanych w UE, w tym poleceń przelewu; jest ona obecnie przedmiotem oceny, a we wszelkich ewentualnych propozycjach zmian w pełni zostanie uwzględniony niniejszy wniosek. W rozporządzeniu w sprawie płatności transgranicznych zawarto wymóg, aby za płatności transgraniczne w euro pobierano taką samą cenę jak za płatności krajowe odpowiadającego im rodzaju w walucie krajowej (w tym polecenia przelewu, a zatem również płatności natychmiastowe) przetwarzane przez tego samego dostawcę usług płatniczych (poniżej przedstawiono szczegółowe wyjaśnienia dotyczące wzajemnych związków rozporządzenia w sprawie płatności transgranicznych z niniejszym wnioskiem).

Udostępniając płatności natychmiastowe, tak jak w przypadku wszelkich innych rodzajów płatności, dostawcy usług płatniczych muszą zagwarantować wdrożenie odpowiednich narzędzi, które w czasie rzeczywistym zapobiegają nadużyciom finansowym, praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a przy tym są w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami UE. Niniejsza inicjatywa nie ma żadnego wpływu na prawidłowe przeprowadzanie kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W szczególności natychmiastowy charakter tych płatności, realizowanych w czasie krótszym niż 10 sekund, w żaden sposób nie wpływa na obowiązek podmiotów zobowiązanych do przeprowadzania wymaganych kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a w razie potrzeby wprowadzania zgłoszeń podejrzonej transakcji. Są to zwykle wymogi *ex post*, w przeciwieństwie do obowiązków z zakresu kontroli dotyczących sankcji, które należy przeprowadzać przed zawarciem transakcji (a zatem w ciągu 10 sekund w przypadku płatności natychmiastowych) i które tym samym są objęte zakresem niniejszego wniosku. Niniejszy wniosek nie wpływa też w żaden sposób na skuteczność i terminowość badania takich zgłoszeń podejrzonej transakcji przez jednostki analityki finansowej (FIU).

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Inicjatywa jest w pełni zgodna z innymi inicjatywami Komisji wskazanymi w opracowanej przez Komisję strategii dla UE w zakresie finansów cyfrowych¹³, przyjętej wraz z unijną strategią w zakresie płatności detalicznych, której celem jest promowanie transformacji cyfrowej finansów i gospodarki UE oraz eliminacja rozdrobnienia jednolitego rynku cyfrowego.

Jest także w pełni zgodna z komunikatem Komisji „W kierunku wzmocnienia międzynarodowej roli euro”¹⁴, w którym Komisja wyraziła poparcie dla wprowadzenia w UE w pełni zintegrowanego systemu płatności natychmiastowych, aby ograniczyć ryzyko i podatność na zagrożenia w systemach płatności detalicznych oraz zwiększyć autonomię istniejących rozwiązań płatniczych. Ponadto niniejsza inicjatywa jest zgodna z komunikatem Komisji z 2021 r. „Europejski system gospodarczy i finansowy: wspieranie otwartości, wytrzymałości i odporności”¹⁵, w którym potwierdzono znaczenie strategii Komisji w zakresie płatności detalicznych oraz innowacji cyfrowych w finansach dla wzmocnienia jednolitego rynku usług finansowych. W komunikacie tym potwierdzono, że służby Komisji i EBC dokonają wspólnego przeglądu na poziomie technicznym w odniesieniu do szeregu kwestii politycznych, prawnych i technicznych, które pojawiłyby się w przypadku

¹³ COM(2020) 591 final z 24 września 2020 r.

¹⁴ COM(2018) 796 final z 5 grudnia 2018 r.

¹⁵ COM(2021) 32 final z 19 stycznia 2021 r.

ewentualnego wprowadzenia cyfrowego euro, uwzględniając zakresy swoich kompetencji przyznanych na mocy Traktatów UE. Inicjatywę ustawodawczą dotyczącą cyfrowego euro włączono także do programu prac Komisji na 2023 r.

Pełne wdrożenie płatności natychmiastowych jest jednym z głównych elementów strategii w zakresie płatności detalicznych¹⁶ Europejskiego Banku Centralnego, który świadczy także usługę natychmiastowego rozrachunku płatności w systemie TARGET (TIPS). W związku z tym można zwrócić się do EBC o przedstawienie opinii na temat niniejszego wniosku.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Właściwą podstawę prawną stanowi art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym powierzono instytucjom europejskim zadanie przyjmowania przepisów, których celem jest ustanowienie jednolitego rynku i zapewnienie jego właściwego funkcjonowania zgodnie z art. 26 TFUE. Jest to podstawa prawna wykorzystana w przypadku przepisów UE obowiązujących w obszarze płatności, takich jak rozporządzenie w sprawie SEPA, druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych oraz rozporządzenie w sprawie płatności transgranicznych.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Obowiązek świadczenia usługi w zakresie wykonywania i odbierania transgranicznych płatności natychmiastowych można nałożyć na wszystkich odpowiednich dostawców usług płatniczych w UE wyłącznie w ramach środków unijnych. Państwa członkowskie nie mogą samodzielnie ustanawiać zharmonizowanych przepisów unijnych dotyczących transgranicznych płatności natychmiastowych, czy to w zakresie kontroli dotyczącej sankcji, czy ochrony płatnika w przypadku oszustw lub błędów. Ponadto schemat SEPA dla poleceń przelewu innego niż natychmiastowy oraz poleceń zapłaty wprowadzono na mocy rozporządzenia UE, a w niniejszym wniosku przewidziano dalszy rozwój SEPA.

• Proporcjonalność

Wymogiem oferowania płatności natychmiastowych w euro są objęci wyłącznie dostawcy usług płatniczych oferujący swoim klientom usługę polecenia przelewu w euro. Z zakresu rozporządzenia w sprawie SEPA wyłączono już transakcje płatnicze przeprowadzane między dostawcami usług płatniczych i w ramach dostawców usług płatniczych, w tym również między ich agentami lub filiami, na ich własny rachunek. Co więcej, zakresem tym nie są objęte instytucje płatnicze¹⁷ oraz instytucje pieniądza elektronicznego¹⁸, gdyż obecnie, zgodnie z dyrektywą o ostateczności rozrachunku¹⁹, nie mogą one uczestniczyć w systemach rozrachunku wskazanych zgodnie z tą dyrektywą, która obejmuje wiele unijnych systemów rozrachunku powszechnie wykorzystywanych do realizacji poleceń przelewu i płatności natychmiastowych. Kwestię tę można ponownie rozważyć w świetle przyszłych zmian w dyrektywie o ostateczności rozrachunku po poddaniu jej przeglądowi. Niemniej jednak zgodnie z niniejszym wnioskiem instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego nie zostaną pozbawione możliwości oferowania swoim klientom płatności natychmiastowych

¹⁶ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.eurosystemretailpaymentsstrategy~5a74eb9ac1.en.pdf>

¹⁷ Jak określono w art. 4 pkt 4 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych.

¹⁸ Jak określono w art. 2 pkt 1 dyrektywy 2009/110/WE (dyrektywa w sprawie pieniądza elektronicznego).

¹⁹ Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych.

na zasadzie dobrowolności. We wniosku przewidziano także rozłożone w czasie terminy w odniesieniu do usług obejmujących odbieranie i wykonywanie płatności natychmiastowych oraz w odniesieniu do dostawców usług płatniczych w strefie euro i poza nią.

- **Wybór instrumentu**

Biorąc pod uwagę, że w rozporządzeniu w sprawie SEPA ustanowiono wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do wszystkich poleceń przelewu w euro oraz że płatności natychmiastowe w euro stanowią nową kategorię poleceń przelewu w euro, właściwe jest wprowadzenie zmian w tym rozporządzeniu zgodnie z niniejszym wnioskiem.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

23 listopada 2017 r. Komisja przedłożyła sprawozdanie na temat funkcjonowania rozporządzenia w sprawie SEPA zgodnie z art. 15 rozporządzenia²⁰. W sprawozdaniu stwierdzono, że – ogólnie rzecz biorąc – rozporządzenie w sprawie SEPA jest prawidłowo stosowane w całej UE oraz że nie istnieje potrzeba podjęcia działań następczych w postaci wniosku ustawodawczego.

Ponieważ jednak płatności natychmiastowe nie istniały, gdy w 2012 r. przyjęto rozporządzenie w sprawie SEPA, nie zawiera ono przepisów szczegółowych dotyczących tej nowej kategorii poleceń przelewu w euro. Dodanie do rozporządzenia w sprawie SEPA przepisów szczegółowych dotyczących płatności natychmiastowych w euro odzwierciedla postęp w dziedzinie technologii poleceń przelewu w euro umożliwiający natychmiastowe przetwarzanie.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W celu uwzględnienia we wniosku Komisji opinii wszystkich zainteresowanych stron, strategia konsultacji dotyczących niniejszej inicjatywy obejmowała:

- konsultacje publiczne służące zgromadzeniu informacji na potrzeby strategii Komisji w zakresie płatności detalicznych trwające od 3 kwietnia do 26 czerwca 2020 r.²¹;
- konsultacje publiczne w sprawie wstępnej oceny skutków niniejszej inicjatywy trwające od 10 marca do 7 kwietnia 2021 r.²²;
- otwarte konsultacje publiczne trwające od 31 marca do 23 czerwca 2021 r.²³;
- ukierunkowane konsultacje z branżą płatności trwające od 24 marca do 12 czerwca 2021 r.²⁴;

²⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/171123-report-sepa-requirements_en.pdf

²¹ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-retail-payments-strategy_en

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12931-P%C5%82atnosci-natychmiastowe_pl

²³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12931-Instant-Payments/public-consultation_pl

²⁴ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/2021-instant-payments_en#:~:text=%E2%80%A2%E2%80%A2%E2%80%A2-.Target%20group,be%20addressed%20to%20all%20stakeholders.

- konsultacje z zainteresowanymi stronami w dwóch grupach ekspertów Komisji: grupie użytkowników usług finansowych oraz Grupie Ekspertów ds. Rynku Systemów Płatniczych;
- kontakty *ad hoc* z różnymi zainteresowanymi stronami, zarówno z ich inicjatywy, jak z inicjatywy Komisji;
- seminarium internetowe na temat potencjalnych korzyści wynikających z płatności natychmiastowych dla konsumentów i przedsiębiorstw, przeprowadzone 10 czerwca 2021 r. przez stanowiącą część Komisji Dyрекcję Generalną ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych²⁵;
- konsultacje ekspertów z państw członkowskich w Grupie Ekspertów Komisji ds. Bankowości, Płatności i Ubezpieczeń oraz grupie ekspertów ds. unijnych środków ograniczających i eksterytorialności oraz warsztaty *ad hoc* na temat kontroli dotyczącej sankcji.

Wyniki tych konsultacji podsumowano w załączniku 2 do oceny skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Przy przygotowywaniu niniejszej inicjatywy wykorzystano z wielu materiałów i źródeł wiedzy eksperckiej, w tym:

- dowodów dostarczonych w ramach poszczególnych konsultacji wymienionych powyżej;
- badania przeprowadzonego przez wykonawcę, Fidelis Consulting, „IPs, Current and foreseeable benefits” [„Płatności natychmiastowe – bieżące i przewidywalne korzyści”], dostarczonego w 2021 r.²⁶;
- przekazywanych regularnie przez Europejską Radę ds. Płatności informacji na temat członkostwa oraz korzystania ze schematów polecenia przelewu SEPA i SCT Inst;
- informacji przekazywanych przez EBC oraz krajowe komitety ds. płatności;
- bazy danych ORBIS;
- rejestru instytucji płatniczych oraz instytucji pieniądza elektronicznego prowadzonego przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) zgodnie z drugą dyrektywą w sprawie usług płatniczych;
- dokumentu otwierającego debatę na temat uwag wstępnych EUNB dotyczących wybranych danych z zakresu oszustw płatniczych zgodnie z drugą dyrektywą w sprawie usług płatniczych zgłoszonych przez branżę;
- dowodów, zwłaszcza dotyczących kosztów, przedstawionych przez dostawców usług płatniczych oraz innych dostawców w ramach ukierunkowanych konsultacji oraz kontaktów dwustronnych;
- dowodów przedstawionych przez Europejską Organizację Konsumentów, w szczególności dotyczących ustalania opłat za płatności natychmiastowe w euro.

²⁵ https://finance.ec.europa.eu/events/webinar-exploring-potential-instant-payments-eu-consumers-and-businesses-2021-06-10_en

²⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/735d5b9d-0c5e-11ec-adb1-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-228471178>

- **Ocena skutków**

Niniejszemu wnioskowi towarzyszy ocena skutków²⁷, która została przedstawiona Radzie ds. Kontroli Regulacyjnej 27 kwietnia 2022 r., a po ponownym złożeniu 8 lipca 2022 r. została zatwierdzona 7 września 2022 r.

W ocenie skutków uznano, że podstawowym problemem jest niski poziom wykorzystania płatności natychmiastowych w euro, mierzony jako odsetek wszystkich poleceń przelewu w euro wykonywanych w UE (około 11 %). Problem ten pociąga za sobą konsekwencje dwojakiego rodzaju:

- niezrealizowane korzyści z płatności natychmiastowych oraz niezrealizowane przyrosty wydajności wynikające z tych płatności, zarówno na poziomie makro, jak i w przypadku poszczególnych kategorii zainteresowanych stron, w tym konsumentów, akceptantów, użytkowników biznesowych, dostawców usług płatniczych i spółek z branży technologii finansowych (FinTech) oraz administracji publicznych, w tym organów podatkowych;
- ograniczony wybór środków płatności w punkcie interakcji, w szczególności na potrzeby transakcji transgranicznych.

Wskazano cztery czynniki powodujące problemy – dwa po stronie podaży i dwa po stronie popytu:

- niewystarczające zachęty dla dostawców usług płatniczych do oferowania płatności natychmiastowych w euro (czynnik po stronie podaży);
- zniechęcające opłaty transakcyjne za płatności natychmiastowe w porównaniu z alternatywnymi środkami płatności (czynnik po stronie popytu);
- wysoki odsetek odrzuconych płatności natychmiastowych błędnie zidentyfikowanych jako płatności, w których uczestniczą osoby figurujące w wykazach sankcji UE (czynnik po stronie podaży);
- obawy płatników dotyczące bezpieczeństwa płatności natychmiastowych (czynnik po stronie popytu).

W ocenie skutków przedstawiono pakiet wariantów preferowanych odpowiadających czterem wskazanym czynnikom powodującym problemy:

- nałożenie na dostawców usług płatniczych, którzy świadczą standardowe usługi polecenia przelewu w euro (z ukierunkowanymi wyłączeniami), obowiązku oferowania usługi polegającej na odbieraniu i wykonywaniu płatności natychmiastowych w euro;
- nałożenie na dostawców usług płatniczych wymogu, aby za płatności natychmiastowe w euro nie pobierali większej opłaty niż za standardowe polecenia przelewu w euro;
- wymóg z zakresu kontroli dotyczącej sankcji w formie bardzo częstego sprawdzania klientów pod kątem figurowania w wykazach sankcji UE (co już ma miejsce w niektórych państwach członkowskich w przypadku płatności krajowych) zamiast sprawdzania ich przy każdej poszczególniej transakcji;

²⁷ Dokument roboczy służb Komisji SWD(2022) 546.

- nałożenie na dostawców usług płatniczych wymogu oferowania usługi, dzięki której klienci będą powiadamiani w przypadku wykrycia rozbieżności między nazwiskiem lub nazwą odbiorcy a międzynarodowym numerem rachunku bankowego (IBAN) przedstawionym przez płatnika.

Powyższe wymogi wprowadzono w drodze zmiany rozporządzenia w sprawie SEPA, które reguluje także inne rodzaje płatności w euro, w tym polecenia przelewu innego niż natychmiastowy. Wymogi z zakresu kontroli dotyczącej sankcji oraz ochrony płatnika są jednak ograniczone wyłącznie do płatności natychmiastowych w euro, na które – jak stwierdzono – podstawowe czynniki powodujące problemy wpływają w największym stopniu. W przypadku płatności natychmiastowych dostawcy usług płatniczych nie są w stanie w ciągu 10 sekund zweryfikować, czy w oznaczonej transakcji biorą udział osoby figurujące w wykazie sankcji UE, w związku z czym takie transakcje są w sposób nieuzasadniony odrzucane. Problem ten nie pojawia się przy poleceniach przelewu innego niż natychmiastowy. Ponadto odczucie płatników, że przy korzystaniu z poleceń przelewu innego niż natychmiastowy mają więcej możliwości odzyskania środków pieniężnych w przypadku oszustw lub błędów, zniechęca ich do korzystania z płatności natychmiastowych w zakresie szerszym niż z poleceń przelewu innego niż natychmiastowy.

W ocenie skutków wskazano istotne, lecz proporcjonalne jednorazowe koszty wdrożenia związane z oferowaniem płatności natychmiastowych przez dostawców usług płatniczych, którzy jeszcze tych płatności nie oferują, oraz – w odniesieniu do większości dostawców usług płatniczych – z zapewnieniem możliwości sprawdzenia, że IBAN odbiorcy jest zgodny z nazwiskiem lub nazwą odbiorcy. Koszty bieżące ponoszone przez dostawców usług płatniczych będą ograniczone. Ogólnie rzecz biorąc, wpływ kosztów na dostawców usług płatniczych w miarę upływu czasu będzie neutralny z uwagi na znaczne oszczędności wynikające z proponowanego nowego podejścia do kontroli dotyczącej sankcji, mniejszą ilość czasu spędzanego na działaniach następczych w związku z oszustwami i błędami oraz mniejszy wkład wnoszony w te działania, mniejsze koszty związane z korzystaniem z gotówki i czeków, jak również perspektywę bardziej skutecznego konkutowania z podmiotami zasiedzającymi na rynku punktów interakcji oraz oferowanie innowacyjnych rozwiązań na potrzeby punktów interakcji opartych na płatnościach natychmiastowych, w tym w odniesieniu do płatności transgranicznych.

Poprawa płynności i lepsze przepływy pieniężne przyniosą szereg korzyści. Odniosą je wszyscy odbiorcy płatności natychmiastowych, w tym konsumenci, akceptanci, użytkownicy biznesowi oraz administracje publiczne, w tym organy podatkowe, znacznie zwiększając swoją efektywność gospodarczą. Obecnie w systemach płatności wiele miliardów euro jest w każdej chwili w trakcie przekazywania i nie można ich wykorzystać ani zainwestować.

Szersze wykorzystywanie płatności natychmiastowych będzie także stymulować opracowywanie nowych rozwiązań płatniczych, dzięki którym z płatności natychmiastowych będzie można korzystać w punkcie interakcji przy nabywaniu towarów i usług, w szczególności w transakcjach transgranicznych. Zwiększy to konkurencję w branży oraz zapewni obniżenie kosztów dla akceptantów, którzy potencjalnie mogą przenieść je na konsumentów.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Niniejsza inicjatywa nie stanowi inicjatywy z zakresu programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT). Chociaż ma ona formę zmiany rozporządzenia w sprawie SEPA, w którym ustanowiono wymogi dotyczące poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro, nie jest

ona oparta na ocenie tego rozporządzenia i nie zmienia go w zakresie szerszym, niż jest to niezbędne do włączenia do niego nowych przepisów dotyczących szczególnie płatności natychmiastowych.

Zgodnie z zasadą „jedno więcej – jedno mniej” Komisja zobowiązała się do „zrekompensowania w najszerszym możliwym zakresie” kosztów dostosowań wynikających z nowych inicjatyw oraz kompensacji nowych kosztów administracyjnych w drodze odpowiedniego zmniejszenia kosztów administracyjnych innych inicjatyw²⁸. Niniejszy wniosek nie obejmuje jednak kosztów administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa, obywateli ani organy publiczne, gdyż inicjatywa nie doprowadzi do zwiększenia nadzoru nad dostawcami usług płatniczych ani do szczególnych obowiązków sprawozdawczych. Brak także opłat i należności regulacyjnych wynikających z inicjatywy.

Chociaż kosztów dostosowań nie trzeba kompensować w myśl zasady „jedno więcej – jedno mniej”, powtarzające się oszczędności kosztów dla dostawców usług płatniczych wynikające z nowego podejścia do kontroli dotyczącej sankcji prawdopodobnie nie tylko skompensują koszty dostosowań generowane przez pozostałe elementy niniejszego wniosku, ale także przyniosą ujemne koszty dostosowań (tj. oszczędności) w przypadku niniejszej inicjatywy jako całości²⁹.

- **Prawa podstawowe**

Inicjatywa jest zgodna z prawami podstawowymi.

W zakresie, w jakim do realizacji niniejszej inicjatywy niezbędne jest przetwarzanie danych osobowych, musi ono być zgodne z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO)³⁰.

W niniejszej inicjatywie wprowadzono obowiązek weryfikacji rozbieżności między nazwiskiem lub nazwą a identyfikatorem rachunku płatniczego odbiorcy w przypadku płatności natychmiastowych w euro. Jeżeli odbiorcy są osobami fizycznymi, przetwarzanie ich nazwisk oraz identyfikatorów rachunku płatniczego jest proporcjonalne i konieczne do zapobiegania nieuczciwym transakcjom i wykrywania błędów. We wniosku określono także procedurę weryfikacji, czy jacykolwiek klienci dostawców usług płatniczych są osobami lub podmiotami umieszczonymi w wykazie, objętymi sankcjami UE. Ustanowiono jasne przepisy dotyczące częstotliwości takich weryfikacji oraz odpowiedzialności za nie. W inicjatywie zagwarantowano, aby wykorzystywanie wszelkich danych osobowych do przeprowadzania takich weryfikacji było adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie ma wpływu na budżet UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

²⁸ Koszty administracyjne definiuje się jako „koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa, obywateli, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organy publiczne w wyniku działań administracyjnych prowadzonych w celu spełnienia obowiązków administracyjnych zawartych w przepisach prawnych”.

²⁹ Zob. dokument roboczy służb Komisji SWD(2022) 546.

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych.

Ogólny cel, jakim jest zwiększenie wolumenu płatności natychmiastowych w euro w stosunku do wszystkich poleceń przelewu w euro można monitorować na bieżąco w oparciu o dane Europejskiej Rady ds. Płatności, która zarządza schematami polecenia przelewu SEPA oraz SCT Inst. Monitorowanie wykorzystania płatności natychmiastowych w euro w różnych przypadkach użycia (w tym w punkcie interakcji) oraz wolumenu płatności natychmiastowych w euro w porównaniu z gotówką lub kartami będzie wymagać dokonywania syntezy danych z wielu różnych źródeł z pomocą EBC oraz EUNB. Na dostawców usług płatniczych nie zostaną nałożone żadne nowe wymogi w zakresie sprawozdawczości.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Przedmiot, zakres i definicje

We wniosku zaproponowano wprowadzenie do rozporządzenia w sprawie SEPA dodatkowych przepisów dotyczących płatności natychmiastowych w euro oraz określono, którzy dostawcy usług płatniczych muszą przestrzegać tych przepisów.

Wprowadzono cztery nowe definicje:

- „polecenia przelewu natychmiastowego”, w której określono podstawowe wymogi techniczne oraz sprecyzowano, że jest to podkategoria poleceń przelewu w euro;
- „interfejsu użytkownika usług płatniczych”, w której zawarto dodatkowe wyjaśnienia na temat przepisów dotyczących prawa użytkowników usług płatniczych do inicjowania płatności natychmiastowych za pośrednictwem tych samych kanałów, z których korzystają przy inicjowaniu innych poleceń przelewu, a także przepisów dotyczących opłat za odpowiadające transakcje poleceń przelewu w euro;
- „identyfikatora rachunku płatniczego”, w której wyjaśniono, że „identyfikator rachunku płatniczego”, o którym mowa w art. 5 pkt 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie SEPA oraz w art. 5c niniejszego wniosku, należy uznać za niepowtarzalny identyfikator, o którym mowa w art. 88 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych oraz który zdefiniowano w art. 4 pkt 33 tej dyrektywy oraz
- „osoby lub podmiotu umieszczonych w wykazie”, w której objaśniono, że dostawcy usług płatniczych powinni przestrzegać procedury określonej w art. 5d niniejszego wniosku w celu zapewnienia przestrzegania sankcji unijnych obejmujących obowiązek zamrożenia aktywów poszczególnych osób lub podmiotów oraz nieudostępniania im środków pieniężnych ani zasobów gospodarczych bezpośrednio ani pośrednio.

Co więcej, obecną definicję „systemu płatności detalicznych” zmieniono w taki sposób, aby odzwierciedlała różne sposoby rozrachunku detalicznych transakcji płatniczych, w tym rozrachunku nieseryjnego (w odniesieniu do poszczególnych transakcji) oraz całodobowego wykonywania płatności natychmiastowych w czasie rzeczywistym.

Obowiązkowe zapewnienie poleceń przelewu natychmiastowego w euro (art. 5a)

Dostawcy usług płatniczych, którzy zapewniają polecenia przelewu w euro, będą zobowiązani do oferowania usługi wykonywania i odbierania płatności natychmiastowych w euro. W odniesieniu do tej usługi ustanowiono wiele specyfikacji technicznych, w tym wymóg przyjmowania zleceń płatniczych oraz dostępności płatności natychmiastowych przez 24 godziny na dobę, 365 dni w roku, bez możliwości ustalania nieprzekraczalnych terminów ani ograniczenia przetwarzania płatności natychmiastowych wyłącznie do dni roboczych.

Instytucje płatnicze oraz instytucje pieniądza elektronicznego nie są objęte tym wymogiem z uwagi na ich ograniczony dostęp do systemów płatności.

W interfejsach klientów (interfejsach użytkownika usług płatniczych), za pośrednictwem których można składać zlecenia poleceń przelewu, należy zapewnić także możliwość składania zleceń płatności natychmiastowych. Jeżeli dostawcy usług płatniczych zapewniają możliwość składania wielu zleceń płatniczych dotyczących poleceń przelewu połączonych w pakiet, muszą oferować tę samą usługę w odniesieniu do płatności natychmiastowych w euro.

Wprowadzenie tych wymogów będzie miało charakter stopniowy i zostanie podzielone na następujące cztery etapy:

- odbieranie płatności natychmiastowych w euro przez dostawców usług płatniczych w strefie euro: 6 miesięcy po wejściu w życie rozporządzenia;
- wykonywanie płatności natychmiastowych w euro przez dostawców usług płatniczych w strefie euro: 12 miesięcy po wejściu w życie;
- odbieranie płatności natychmiastowych w euro przez dostawców usług płatniczych poza strefą euro: 30 miesięcy po wejściu w życie;
- wykonywanie płatności natychmiastowych w euro przez dostawców usług płatniczych poza strefą euro: 36 miesięcy po wejściu w życie.

Oplaty za płatności natychmiastowe (art. 5b oraz zmiana w rozporządzeniu (UE) 2021/1230)

Oplaty stosowane przez dostawców usług płatniczych za wykonywanie lub odbieranie płatności natychmiastowych w euro nie powinny być wyższe niż opłaty tego samego dostawcy usług płatniczych za wykonywanie lub odbieranie poleceń przelewu innego niż natychmiastowy w euro. Wymóg ten będzie miał zastosowanie do wszystkich dostawców usług płatniczych oferujących płatności natychmiastowe w euro, również tych dostawców, którzy nie są zobowiązani do oferowania płatności natychmiastowych (takich jak instytucje płatnicze oraz instytucje pieniądza elektronicznego). Będzie on miał zastosowanie do dostawców usług płatniczych w strefie euro po upływie 6 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia, a do dostawców usług płatniczych poza strefą euro po upływie 30 miesięcy od jego wejścia w życie.

W odniesieniu do niektórych transakcji płatności natychmiastowych w euro, mianowicie transgranicznych płatności natychmiastowych w euro wykonywanych przez dostawców usług płatniczych mających siedzibę w państwie członkowskim spoza strefy euro, stosowanie rozporządzenia (UE) 2021/1230 w sprawie płatności transgranicznych może doprowadzić do opłat wyższych niż wymagane niniejszym wnioskiem. Art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1230 stanowi, że „[o]platy pobierane przez dostawcę usług płatniczych od użytkownika usług płatniczych z tytułu płatności transgranicznych w euro są takie same jak opłaty pobierane przez tego dostawcę usług płatniczych z tytułu odpowiadających im płatności krajowych o tej samej wartości w walucie krajowej państwa członkowskiego, w którym znajduje się dostawca usług płatniczych użytkownika usług płatniczych”. Transgraniczna płatność natychmiastowa w euro oraz krajowa płatność natychmiastowa w walucie krajowej byłyby takimi odpowiadającymi sobie płatnościami.

Ustalając opłatę za transgraniczną płatność natychmiastową w euro, dostawca usług płatniczych znajdujący się poza strefą euro byłby zobowiązany, zgodnie z niniejszym wnioskiem, do pobierania opłat w takiej samej wysokości lub niższych niż opłaty pobierane

za transgraniczne polecenia przelewu innego niż natychmiastowy w euro, a zgodnie z rozporządzeniem w sprawie płatności transgranicznych w Unii – dokładnie takich samych jak w przypadku krajowej płatności natychmiastowej denominowanej w walucie krajowej. Spełnienie obu wymogów nie byłoby jednak możliwe w przypadku, gdy taki dostawca usług płatniczych stosuje obecnie wyższe opłaty za krajową płatność natychmiastową w walucie krajowej niż za transgraniczne polecenia przelewu innego niż natychmiastowy w euro.

Aby w pełni osiągnąć cel, jakim jest skłonienie użytkowników usług płatniczych do szerszego korzystania z płatności natychmiastowych w euro, zmienia się rozporządzenie (UE) 2021/1230, aby zapewnić ustalenie opłat za wykonanie transgranicznej płatności natychmiastowej w euro na tym samym lub niższym poziomie niż w przypadku odpowiadającego jej standardowego transgranicznego polecenia przelewu w euro, nawet jeśli oznacza to, że opłata za taką transgraniczną płatność natychmiastową w euro nie jest taka sama jak opłata za odpowiadającą jej krajową płatność natychmiastową w walucie krajowej.

Rozbieżności między nazwiskiem lub nazwą a identyfikatorem rachunku płatniczego odbiorcy (art. 5c)

Od wszystkich dostawców usług płatniczych oferujących usługę wykonywania płatności natychmiastowych w euro (również tych, którzy nie są zobowiązani do oferowania takiej usługi) wymaga się zapewnienia użytkownikom ich usług płatniczych usługi sprawdzającej, czy IBAN odbiorcy jest zgodny z nazwiskiem lub nazwą odbiorcy³¹, i powiadamiającej użytkownika usług płatniczych o wszelkich wykrytych rozbieżnościach. Powiadomienie należy przekazać przed sfinalizowaniem przez płatnika zlecenia płatniczego w ramach płatności natychmiastowej oraz przed wykonaniem płatności natychmiastowej przez dostawcę usług płatniczych. Użytkownik zachowuje swobodę decyzji co do złożenia zlecenia płatniczego w ramach płatności natychmiastowej we wszystkich przypadkach.

Korzystanie przez użytkownika z takiej usługi nie wpływa na odpowiedzialność dostawcy usług płatniczych za niewykonanie płatności natychmiastowych, ich nienależyte lub opóźnione wykonanie, zgodnie z art. 88 i 89 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych.

Dostawcy usług płatniczych powinni powiadamiać użytkowników usług płatniczych o wszelkich wykrytych rozbieżnościach między nazwiskiem lub nazwą odbiorcy a identyfikatorem rachunku płatniczego podanym przez płatnika, zarówno w przypadku krajowych, jak i transgranicznych poleceń przelewu natychmiastowego w euro. Niniejszy wniosek nie uniemożliwia dostawcom usług płatniczych oferowania takiej usługi również w odniesieniu do innych rodzajów poleceń przelewu, a nie tylko do poleceń przelewu natychmiastowego.

Dostawcy usług płatniczych mogą pobierać opłatę za korzystanie z takiej usługi, a użytkownicy usług płatniczych nie są zobowiązani do korzystania z niej.

Wymóg ten będzie miał zastosowanie do dostawców usług płatniczych w strefie euro po upływie 12 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia, a do dostawców usług płatniczych poza strefą euro po upływie 36 miesięcy od jego wejścia w życie. Terminy te są w pełni dostosowane do terminów wprowadzenia wymogu oferowania usługi wykonywania płatności natychmiastowych w euro.

Kontrola płatności natychmiastowych dotycząca sankcji UE (art. 5d)

³¹ IBAN to unikatowy identyfikator zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 33 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych oraz identyfikator rachunku płatniczego, o którym mowa w art. 5 rozporządzenia (UE) nr 260/2012.

Dostawcy usług płatniczych są zobowiązani do przestrzegania zharmonizowanego podejścia, tak aby sankcje UE mogły być stosowane bez powielania, nieskuteczności i problemów spowodowanych stosowaniem przez dostawców usług płatniczych rozbieżnych procesów kontroli. Zharmonizowane podejście dotyczy określonych rodzajów sankcji mających zastosowanie do poszczególnych osób i podmiotów, tj. wymogu dotyczącego zamrożenia aktywów i nieudostępniania środków finansowych ani zasobów gospodarczych takim osobom i podmiotom. Skonsolidowany wykaz takich osób i podmiotów jest prowadzony przez służby Komisji³².

Dostawcy usług płatniczych są zobowiązani do sprawdzania co najmniej raz dziennie, czy którykolwiek z ich klientów jest osobą lub podmiotem umieszczonym w wykazie, objętym sankcjami UE, a w każdym razie niezwłocznie po wejściu w życie wszelkich nowych lub zmienionych pozycji w tym wykazie.

Zharmonizowane podejście zapewnia dostawcom usług płatniczych bardzo potrzebną pewność prawa, a tym samym eliminuje problemy, które uniemożliwiają skuteczne wykonanie płatności natychmiastowych w euro, nie zmniejszając jednocześnie ogólnej skuteczności kontroli dotyczącej sankcji.

W przypadku nieprzeprowadzenia przez dostawcę usług płatniczych płatnika lub odbiorcy wymaganej weryfikacji, a następnie udziału takiego dostawcy w wykonaniu natychmiastowej płatności na rzecz płatnika lub odbiorcy objętego sankcjami UE, dostawca ten ponosi odpowiedzialność za wszelkie szkody finansowe wyrządzone innemu dostawcy usług płatniczych biorącemu udział w wykonaniu płatności natychmiastowej, wynikające z sankcji nałożonych na podstawie przepisów dotyczących sankcji UE. Wymóg ten będzie miał zastosowanie do wszystkich dostawców usług płatniczych objętych art. 5d po upływie 6 miesięcy od wejścia w życie.

Sankcje (art. 11)

Sankcje za nieprzestrzeganie przez dostawców usług płatniczych wymogów prawnych zawartych w niniejszym wniosku należą do kompetencji państw członkowskich. Sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Minimalne poziomy sankcji, które organy krajowe mogą nakładać za niedopełnienie obowiązków związanych z sankcjami UE, określono w nowym art. 11 ust. 1b rozporządzenia w sprawie SEPA. Państwa członkowskie muszą powiadomić Komisję o sankcjach stosowanych w ich jurysdykcji.

³² <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=pl>

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**zmieniające rozporządzenia (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230 w odniesieniu do poleceń przelewu natychmiastowego w euro**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³³,
uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego³⁴,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012³⁵ zapewnia podstawę jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA). Aby tworzyć korzystne warunki sprzyjające zwiększeniu konkurencji, w szczególności w zakresie płatności w punkcie interakcji (POI), projekt SEPA należy stale aktualizować w celu uwzględnienia innowacji i zmian rynkowych w zakresie płatności, wspierania rozwoju nowych ogólnounijnych produktów płatniczych oraz ułatwiania dostępu nowym podmiotom wchodzącym na rynek.
- (2) W 2017 r. pod auspicjami Europejskiej Rady ds. Płatności dostawcy usług płatniczych uzgodnili ogólnounijny schemat realizacji poleceń przelewu natychmiastowego w euro. Działania europejskiej branży płatności okazały się niewystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu wykorzystania poleceń przelewu natychmiastowego w euro na poziomie Unii. Jedyne powszechny i szybki wzrost wykorzystania tego rodzaju płatności może wyzwolić pełnowymiarowe efekty sieciowe poleceń przelewu natychmiastowego w euro, prowadząc do korzyści i wzrostu efektywności ekonomicznej dla użytkowników i dostawców usług płatniczych, zmniejszenia koncentracji na rynku, zwiększenia konkurencji i wyboru płatności elektronicznych, w szczególności w przypadku płatności transgranicznych w punkcie interakcji.
- (3) W rozporządzeniu (UE) nr 260/2012 ustanowiono wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro. Polecenia przelewu

³³ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³⁴ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 22).

natychmiastowego w euro są stosunkowo nową kategorią poleceń przelewu w euro, która pojawiła się na rynku dopiero po przyjęciu wspomnianego rozporządzenia. Konieczne jest zatem ustanowienie szczególnych wymogów dotyczących poleceń przelewu natychmiastowego w euro, obok wymogów ogólnych mających zastosowanie do wszystkich poleceń przelewu.

- (4) Z myślą o zwiększeniu wykorzystania poleceń przelewu natychmiastowego w euro przyjęto już lub zaproponowano szereg krajowych rozwiązań regulacyjnych, w tym zwiększenie ochrony użytkowników usług płatniczych przed wysłaniem środków pieniężnych do niezamierzonego odbiorcy płatności lub określenie procesu przestrzegania obowiązków wynikających z sankcji UE. Te krajowe rozwiązania regulacyjne stwarzają ryzyko fragmentacji rynku wewnętrznego, zwiększając tym samym koszty przestrzegania przepisów ze względu na różne zestawy krajowych wymogów regulacyjnych oraz utrudniając realizację transgranicznych poleceń przelewu natychmiastowego.
- (5) Przed pojawieniem się poleceń przelewu natychmiastowego transakcje płatnicze były zazwyczaj łączone przez dostawców usług płatniczych i przekazywane do systemu płatności detalicznych w celu dokonania rozliczeń i rozrachunków w z góry określonych terminach. W systemach płatności detalicznych wykorzystywanych obecnie do przetwarzania poleceń przelewu natychmiastowego w euro transakcje płatnicze zgłaszane są jednak indywidualnie, przetwarzane w czasie rzeczywistym i przez całą dobę. Aby uwzględnić ten stan rzeczy, konieczna jest zmiana definicji „systemu płatności detalicznych”.
- (6) Zapewnienie wszystkim użytkownikom usług płatniczych w Unii możliwości składania zleceń płatniczych i odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro jest warunkiem wstępnym zwiększonego wykorzystania takich transakcji. Obecnie co najmniej jedna trzecia dostawców usług płatniczych w Unii nie oferuje poleceń przelewu natychmiastowego w euro. Ponadto tempo dodawania przez dostawców usług płatniczych poleceń przelewu natychmiastowego do oferowanych przez nich usług było w ostatnich latach zbyt wolne, co utrudnia dalszą integrację wewnętrznego rynku płatności w Unii. W związku z powyższym dostawcy usług płatniczych powinni być zobowiązani do oferowania usługi wykonywania i odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro.
- (7) Aby stworzyć zintegrowany rynek poleceń przelewu natychmiastowego w euro, konieczne jest przetwarzanie takich transakcji zgodnie ze wspólnym zestawem zasad i wymogów. Polecenie przelewu natychmiastowego w euro umożliwia zaksięgowanie środków pieniężnych na rachunku odbiorcy w ciągu kilku sekund i przez całą dobę. Dostępność przez całą dobę, każdego dnia w roku, jest nieodłączną cechą poleceń przelewu natychmiastowego. W związku z tym wskazane jest, aby definicja poleceń przelewu natychmiastowego odnosiła się do szczególnych warunków, jakie powinny one spełniać, jeżeli chodzi o czas odbioru zleceń płatniczych, ich przetwarzania, uznawania rachunku i ustalania daty waluty.
- (8) Istnieje szereg interfejsów, za pomocą których użytkownicy usług płatniczych mogą składać zlecenia płatnicze dotyczące polecenia przelewu w euro, w tym za pośrednictwem elektronicznych usług bankowych, aplikacji mobilnej, bankomatu, w oddziale lub telefonicznie. Aby zapewnić wszystkim użytkownikom usług płatniczych dostęp do poleceń przelewu natychmiastowego w euro, należy wyeliminować różnice w zakresie interfejsów, za pomocą których użytkownicy usług płatniczych mogą składać zlecenia płatnicze dotyczące poleceń przelewu

natychmiastowego i innych rodzajów transakcji polecenia przelewu. Ponadto w przypadku gdy użytkownik usług płatniczych ma możliwość składania dostawcy usług płatniczych zleceń płatniczych dotyczących poleceń przelewu połączonych w pakiet, taka sama możliwość powinna być dostępna również w odniesieniu do poleceń przelewu natychmiastowego w euro. Dostawcy usług płatniczych powinni mieć możliwość oferowania wszystkich poleceń przelewu w euro inicjowanych przez ich użytkowników usług płatniczych domyślnie jako poleceń przelewu natychmiastowego.

- (9) Nałożenie na instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego obowiązku oferowania usługi wykonywania i odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro byłoby nieproporcjonalne, ponieważ instytucje te nie mogą zostać dopuszczone jako uczestnicy systemu płatności wyznaczonego zgodnie z dyrektywą 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³⁶. Instytucje te mogą zatem doświadczać trudności w dostępie do infrastruktury niezbędnej do realizacji poleceń przelewu natychmiastowego. Należy zatem wyłączyć instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego z obowiązku oferowania usługi wykonywania i odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro.
- (10) Użytkownicy usług płatniczych są bardzo wyczuleni na poziom opłat za wymienne metody płatności. Poziom opłat może zatem skłaniać ich do wyboru danej metody płatności lub rezygnacji z niej. Na tych rynkach krajowych, na których zastosowano wyższe opłaty na poziomie transakcji za polecenia przelewu natychmiastowego w euro w porównaniu z opłatami za inne rodzaje poleceń przelewu w euro, poziom wykorzystania poleceń przelewu natychmiastowego jest niski. Uniemożliwiło to osiągnięcie masy krytycznej poleceń przelewu natychmiastowego w euro, która jest niezbędna do uzyskania pełnych efektów sieciowych zarówno przez dostawców usług płatniczych, jak i użytkowników usług płatniczych. Wszystkie rodzaje opłat nakładanych na płatników i odbiorców za realizację poleceń przelewu natychmiastowego w euro, w tym opłaty za transakcję lub opłaty ryczałtowe, nie powinny zatem przekraczać opłat nakładanych na tych samych użytkowników usług płatniczych za odpowiadające im rodzaje innych poleceń przelewu w euro. Przy określaniu odpowiednich rodzajów poleceń przelewu powinna istnieć możliwość zastosowania kryteriów obejmujących interfejs użytkownika usług płatniczych lub instrument płatniczy wykorzystany do zainicjowania płatności, status klienta oraz, w stosownych przypadkach, określenie, czy płatność jest krajowa czy transgraniczna.
- (11) Bezpieczeństwo poleceń przelewu natychmiastowego w euro ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia zaufania użytkowników usług płatniczych do takich usług i zapewnienia korzystania z nich. Płatnicy zamierzający wykonać polecenie przelewu do danego odbiorcy mogą, w wyniku oszustwa lub błędu, podać identyfikator rachunku płatniczego, który nie odpowiada rachunkowi prowadzonemu przez tego odbiorcę. Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366³⁷ jedynym wyznacznikiem prawidłowej realizacji transakcji w odniesieniu do odbiorcy jest unikatowy identyfikator, a dostawcy usług płatniczych nie są zobowiązani do

³⁶ Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych (Dz.U. L 166 z 11.6.1998, s. 45).

³⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

weryfikacji nazwiska lub nazwy odbiorcy. W przypadku poleceń przelewu natychmiastowego nie ma dostatecznie dużo czasu, aby płatnik zorientował się, że doszło do oszustwa lub błędu, i próbował odzyskać środki pieniężne przed ich zaksięgowaniem na rachunku odbiorcy. Dostawcy usług płatniczych powinni zatem sprawdzić, czy istnieje jakakolwiek rozbieżność między unikatowym identyfikatorem odbiorcy a nazwiskiem lub nazwą odbiorcy podanymi przez płatnika, oraz powiadomić płatnika składającego zlecenie płatnicze dotyczące polecenia przelewu natychmiastowego w euro o wszelkich wykrytych rozbieżnościach. Aby uniknąć niepotrzebnych problemów lub opóźnień w natychmiastowym przetwarzaniu transakcji, dostawca usług płatniczych płatnika powinien przekazać takie powiadomienie w czasie nie dłuższym niż kilka sekund od chwili podania przez płatnika informacji o odbiorcy. Aby umożliwić płatnikowi podjęcie decyzji o kontynuacji zamierzonej transakcji, dostawca usług płatniczych płatnika powinien przekazać takie powiadomienie przed autoryzacją transakcji przez płatnika.

- (12) Pewne cechy nazwiska lub nazwy odbiorcy, na którego rachunek płatnik chce zrealizować polecenie przelewu natychmiastowego, mogą zwiększać prawdopodobieństwo wykrycia rozbieżności przez dostawcę usług płatniczych, w tym obecność znaków diakrytycznych lub różnych możliwych transliteracji nazwisk w różnych alfabetach, różnice pomiędzy nazwiskami używanymi zwyczajowo a nazwiskami wskazanymi w oficjalnych dokumentach tożsamości w przypadku osób fizycznych, lub różnice pomiędzy nazwami handlowymi a prawnymi w przypadku osób prawnych. Aby uniknąć niepotrzebnych utrudnień w przetwarzaniu poleceń przelewu natychmiastowego w euro i ułatwić płatnikowi podjęcie decyzji o kontynuowaniu zamierzonej transakcji, dostawcy usług płatniczych powinni wskazać stopień takiej rozbieżności, w tym w drodze wskazania w powiadomieniu „braku zbieżności” lub „niepełnej zbieżności”.
- (13) Autoryzacja transakcji płatniczej, w której dostawca usług płatniczych wykrył rozbieżność i powiadomił o niej użytkownika usług płatniczych, może skutkować przekazaniem środków pieniężnych na rzecz niezamierzonego odbiorcy płatności. W takich przypadkach dostawcy usług płatniczych nie powinni ponosić odpowiedzialności za wykonanie transakcji na rzecz niezamierzonego odbiorcy płatności, zgodnie z art. 88 dyrektywy (UE) 2015/2366. Dostawcy usług płatniczych powinni informować użytkowników usług płatniczych o konsekwencjach w zakresie odpowiedzialności dostawcy usług płatniczych i o prawach użytkowników usług płatniczych do zwrotu środków w przypadku podjęcia decyzji o zignorowaniu zgłoszonej rozbieżności. Użytkownicy usług płatniczych powinni mieć możliwość rezygnacji z korzystania z tej usługi w dowolnym momencie trwania ich stosunku umownego z dostawcą usług płatniczych. Po rezygnacji użytkownik usług płatniczych powinien mieć możliwość wyboru, aby ponownie korzystać z usługi.
- (14) Niezwykle ważne jest skuteczne wypełnianie przez dostawców usług płatniczych obowiązków wynikających z sankcji unijnych względem osób, organów lub podmiotów, których aktywa zostały zamrożone lub którym lub na rzecz których zakazuje się udostępniania środków finansowych lub zasobów gospodarczych, bezpośrednio lub pośrednio, na podstawie środków ograniczających przyjętych zgodnie z art. 215 TFUE (osoby lub podmioty umieszczone w wykazie). W prawie Unii nie określono jednak zasad dotyczących procedury ani narzędzi, które mają być stosowane przez dostawców usług płatniczych w celu umożliwienia im wywiązania się z tych obowiązków. Dostawcy usług płatniczych stosują zatem różne metody, kierując się własnym wyborem lub wskazówkami udzielanymi przez zainteresowane

organy krajowe. Praktyka wypełniania obowiązków wynikających z sankcji unijnych w drodze kontroli płatnika i odbiorcy w ramach każdej transakcji polecenia przelewu, zarówno krajowej, jak i transgranicznej, prowadzi do bardzo dużej liczby poleceń przelewu oznaczonych jako potencjalnie dotyczące osób lub podmiotów umieszczonych w wykazie. Po weryfikacji okazuje się jednak, że znaczna większość takich oznaczonych transakcji nie dotyczy takich osób lub podmiotów. Ze względu na charakter poleceń przelewu natychmiastowego dostawcy usług płatniczych nie mają możliwości natychmiastowego zweryfikowania w krótkim czasie takich oznaczonych transakcji, w związku z czym są one odrzucane. Sytuacja ta stwarza wyzwania operacyjne dla dostawców usług płatniczych w zakresie oferowania poleceń przelewu natychmiastowego swoim użytkownikom usług płatniczych w całej Unii w sposób niezawodny i przewidywalny. W celu zapewnienia większej pewności prawa, zwiększenia skuteczności działań dostawców usług płatniczych na rzecz wypełnienia ich obowiązków wynikających z sankcji unijnych w kontekście poleceń przelewu natychmiastowego w euro oraz zapobieżenia niepotrzebnym utrudnieniom w realizacji takich transakcji dostawcy usług płatniczych powinni zatem sprawdzać, przynajmniej codziennie, czy ich użytkownicy usług płatniczych są osobami lub podmiotami umieszczonymi w wykazie, i nie powinni już stosować kontroli poszczególnych transakcji.

- (15) Aby zapobiec inicjowaniu poleceń przelewu natychmiastowego z rachunków płatniczych należących do osób lub podmiotów umieszczonych w wykazie oraz zapewnić natychmiastowe zamrożenie środków finansowych przesyłanych na takie rachunki, dostawcy usług płatniczych powinni przeprowadzać weryfikacje swoich użytkowników usług płatniczych jak najszybciej po wejściu w życie nowego środka ograniczającego przyjętego zgodnie z art. 215 TFUE, przewidującego zamrożenie aktywów lub zakaz udostępniania środków finansowych lub zasobów gospodarczych, zapewniając w ten sposób skuteczne wypełnienie swoich obowiązków wynikających z sankcji unijnych.
- (16) Nieprzeprowadzenie przez jednego dostawcę usług płatniczych terminowej weryfikacji jego użytkowników usług płatniczych może spowodować, że inny dostawca usług płatniczych uczestniczący w przeprowadzeniu tej samej transakcji polecenia przelewu natychmiastowego nie zamrozi środków finansowych osoby lub podmiotu umieszczonych w wykazie lub udostępni środki finansowe lub zasoby gospodarcze takiej osobie lub takiemu podmiotowi. Dostawcy usług płatniczych, którzy ponoszą kary za niewypełnienie swoich obowiązków wynikających z sankcji unijnych z powodu nieprzeprowadzenia w terminie przez innego dostawcę usług płatniczych weryfikacji swoich użytkowników usług płatniczych, powinni otrzymać rekompensatę z tytułu tych kar od tego innego dostawcy usług płatniczych.
- (17) Naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia powinny podlegać karom nakładanym przez właściwe organy państw członkowskich. Kary te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Aby zwiększyć wzajemne zaufanie dostawców usług płatniczych i odpowiednich właściwych organów w zakresie jednolitego i gruntownego wdrożenia zharmonizowanego podejścia do wypełniania obowiązków dostawców usług płatniczych wynikających z sankcji unijnych, należy w szczególności zharmonizować w całej Unii minimalne poziomy kar za naruszenie przez dostawców usług płatniczych ich obowiązków w zakresie sprawdzania, czy ich użytkownicy usług płatniczych są osobami lub podmiotami umieszczonymi w wykazie.

- (18) Dostawcy usług płatniczych potrzebują wystarczająco dużo czasu, aby wypełnić obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu. Należy zatem wprowadzać te obowiązki stopniowo, co pozwoli dostawcom usług płatniczych na bardziej efektywne wykorzystanie dostępnych im zasobów. Obowiązek oferowania usługi wykonywania poleceń przelewu natychmiastowego powinien zatem mieć zastosowanie później, przed spełnieniem obowiązku oferowania usługi odbierania poleceń przelewu natychmiastowego, ponieważ z tych dwóch usług wykonywanie poleceń przelewu natychmiastowego jest zazwyczaj bardziej kosztowne i złożone, a zatem wymaga więcej czasu. Usługa powiadamiania płatnika o wykrytych rozbieżnościach pomiędzy nazwiskiem lub nazwą a identyfikatorem rachunku płatniczego odbiorcy ma znaczenie jedynie dla dostawców usług płatniczych oferujących usługę wykonywania polecenia przelewu natychmiastowego. Obowiązek oferowania tej usługi powinien zatem mieć zastosowanie począwszy od tego samego terminu, co obowiązek oferowania usługi wykonywania polecenia przelewu natychmiastowego. Obowiązki dotyczące opłat i zharmonizowanej procedury służącej zapewnieniu przestrzegania obowiązków wynikających z sankcji unijnych powinny mieć zastosowanie z chwilą, w której dostawcy usług płatniczych są zobowiązani do oferowania usługi odbierania poleceń przelewu natychmiastowego. Aby umożliwić dostawcom usług płatniczych zlokalizowanym w państwach członkowskich, których walutą nie jest euro, skuteczny przydział zasobów potrzebnych do realizacji poleceń przelewu natychmiastowego w euro, obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu powinny mieć zastosowanie do takich dostawców usług płatniczych od późniejszej daty niż do dostawców usług płatniczych zlokalizowanych w państwach członkowskich, których walutą jest euro, przy takim samym stopniowym podejściu do wprowadzania poszczególnych obowiązków, jak w przypadku dostawców usług płatniczych zlokalizowanych w strefie euro.
- (19) Zgodnie z art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230³⁸ opłaty stosowane przez dostawcę usług płatniczych znajdującego się w państwie członkowskim, którego walutą nie jest euro, w odniesieniu do transgranicznych poleceń przelewu w euro mają być takie same jak opłaty stosowane przez tego dostawcę usług płatniczych w odniesieniu do krajowych poleceń przelewu w walucie krajowej tego państwa członkowskiego. W sytuacjach, w których taki dostawca usług płatniczych stosuje wyższe opłaty za krajowe polecenia przelewu natychmiastowego w walucie krajowej niż za krajowe polecenia przelewu innego niż natychmiastowy w walucie krajowej, a zatem również wyższe opłaty niż za transgraniczne polecenia przelewu innego niż natychmiastowy w euro, poziom opłat, które taki dostawca usług płatniczych byłby zobowiązany stosować zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1230 w odniesieniu do transgranicznych poleceń przelewu natychmiastowego w euro, byłby wyższy niż opłaty za transgraniczne polecenia przelewu innego niż natychmiastowy w euro. W takich sytuacjach, w celu zapobieżenia sprzeczności wymogów oraz biorąc pod uwagę główny cel, jakim jest skłonienie użytkowników usług płatniczych do szerszego korzystania z poleceń przelewu natychmiastowego w euro, należy wprowadzić wymóg, aby opłaty stosowane wobec płatników i odbiorców z tytułu transgranicznych poleceń przelewu natychmiastowego w euro nie przekraczały opłat stosowanych z tytułu transgranicznych poleceń przelewu innego niż natychmiastowy w euro.

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie płatności transgranicznych w Unii (Dz.U. L 274 z 30.7.2021, s. 20).

- (20) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenia (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230.
- (21) Przetwarzanie danych osobowych w kontekście świadczenia usług poleceń przelewu natychmiastowego lub usługi wykrywania rozbieżności między nazwiskiem lub nazwą a identyfikatorem rachunku płatniczego odbiorcy i powiadamiania o takich rozbieżnościach, a także weryfikowania, czy użytkownicy usług płatniczych są osobami lub podmiotami umieszczonymi w wykazie, powinno być zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679³⁹. Przetwarzanie nazwisk oraz identyfikatorów rachunków płatniczych osób fizycznych musi być proporcjonalne i niezbędne do zapobiegania nieuczciwym transakcjom, wykrywania błędów i zapewnienia zgodności ze środkami ograniczającymi przyjętymi zgodnie z art. 215 TFUE przewidującymi zamrożenie aktywów lub zakaz udostępniania środków finansowych lub zasobów gospodarczych.
- (22) W związku z tym, że cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zapewnienie niezbędnych jednolitych zasad dotyczących transgranicznych poleceń przelewu natychmiastowego w euro na poziomie Unii oraz zwiększenie ogólnego wykorzystania poleceń przelewu natychmiastowego w euro nie mogą zostać osiągnięte w stopniu wystarczającym przez państwa członkowskie, ponieważ nie mogą one nakładać obowiązków na dostawców usług płatniczych mających siedzibę w innych państwach członkowskich, natomiast ze względu na skalę tych celów możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów.
- (23) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁴⁰ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu [XX XX 2022] r.⁴¹,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 260/2012

W rozporządzeniu (UE) nr 260/2012 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:
- a) dodaje się pkt 1a–1d w brzmieniu:
- „1a) »polecenie przelewu natychmiastowego« oznacza polecenie przelewu spełniające wszystkie poniższe warunki:

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych.

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁴¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

- a) za czas odebrania zlecenia płatniczego dla takiego polecenia przelewu uznaje się moment, w którym płatnik zleca swojemu dostawcy usług płatniczych wykonanie tego polecenia przelewu, niezależnie od dnia i godziny;
 - b) zlecenie płatnicze dotyczące takiego polecenia przelewu jest niezwłocznie przetwarzane przez dostawcę usług płatniczych płatnika, niezależnie od dnia i godziny;
 - c) rachunek płatniczy odbiorcy jest uznawany przekazywaną kwotą w ciągu 10 sekund od momentu odebrania zlecenia płatniczego;
 - d) w przypadku uznań datą waluty dla rachunku płatniczego odbiorcy jest ta sama data, co data uznania rachunku płatniczego odbiorcy przekazywaną kwotą;
- 1b) »interfejs użytkownika usług płatniczych« oznacza każdą metodę, urządzenie lub procedurę, za pomocą których płatnik może złożyć u swojego dostawcy usług płatniczych, w formie papierowej lub elektronicznej, zlecenie płatnicze dotyczące polecenia przelewu, w tym za pośrednictwem elektronicznych usług bankowych, aplikacji bankowości mobilnej, bankomatu lub w jakikolwiek inny sposób w siedzibie dostawcy usług płatniczych;
- 1c) »identyfikator rachunku płatniczego« oznacza unikatowy identyfikator zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 33 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366^{*1};
- 1d) »osoby lub podmioty umieszczone w wykazie« oznaczają osoby fizyczne lub prawne, organy lub podmioty objęte zamrożeniem aktywów lub zakazem udostępniania im lub na ich rzecz, bezpośrednio lub pośrednio, środków finansowych lub zasobów gospodarczych na podstawie środków ograniczających przyjętych zgodnie z art. 215 TFUE;

^{*1} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).”;

b) pkt 22 otrzymuje brzmienie:

„22) »system płatności detalicznych« oznacza system płatności niebędący systemem płatności wysokokwotowych, którego głównym przeznaczeniem jest przetwarzanie, rozliczanie lub rozrachunek poleceń przelewu lub poleceń zapłaty, które przede wszystkim są małej wartości;”;

2) dodaje się art. 5a–5d w brzmieniu:

„Artykuł 5a

Transakcje polecenia przelewu natychmiastowego

1. Dostawcy usług płatniczych, którzy oferują swoim użytkownikom usług płatniczych usługę wykonywania i odbierania poleceń przelewu, oferują wszystkim

swoim użytkownikom usług płatniczych usługę wykonywania i odbierania poleceń przelewu natychmiastowego.

Niniejszy ustęp nie ma jednak zastosowania do instytucji pieniądza elektronicznego zdefiniowanych w art. 2 pkt 1 dyrektywy 2009/110/WE oraz instytucji płatniczych zdefiniowanych w art. 4 pkt 4 dyrektywy (UE) 2015/2366.

2. Dostawcy usług płatniczych, wykonując polecenia przelewu natychmiastowego, oprócz wymogów określonych w art. 5 muszą spełniać następujące wymogi:

- a) zapewniają płatnikom możliwość złożenia zlecenia płatniczego na polecenie przelewu natychmiastowego za pośrednictwem tych samych interfejsów użytkownika usług płatniczych, za pomocą których ci płatnicy mogą złożyć zlecenie płatnicze w przypadku innych poleceń przelewu;
- b) po odebraniu zlecenia płatniczego na polecenie przelewu natychmiastowego niezwłocznie sprawdzają, czy spełnione są wszystkie warunki niezbędne do przetworzenia płatności oraz czy dostępne są niezbędne środki pieniężne, rezerwują kwotę na rachunku płatnika i niezwłocznie wysyłają transakcję płatniczą do dostawcy usług płatniczych odbiorcy;
- c) zapewniają dostępność wszystkich prowadzonych przez siebie rachunków płatniczych na potrzeby poleceń przelewu natychmiastowego przez 24 godziny na dobę i we wszystkie dni kalendarzowe;
- d) po otrzymaniu polecenia przelewu natychmiastowego niezwłocznie udostępniają kwotę tej transakcji na rachunku płatniczym odbiorcy.

3. Świadcząc usługi poleceń przelewu natychmiastowego w euro, dostawcy usług płatniczych oferują swoim użytkownikom usług płatniczych możliwość składania wielu zleceń płatniczych jako pakietu, jeżeli oferują taką możliwość swoim użytkownikom usług płatniczych w przypadku innych rodzajów poleceń przelewu.

4. Dostawcy usług płatniczych, o których mowa w ust. 1, mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą jest euro, oferują użytkownikom usług płatniczych usługę odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 6 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r. oraz usługę wykonywania poleceń przelewu natychmiastowego w euro od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 12 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Dostawcy usług płatniczych, o których mowa w ust. 1, mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą nie jest euro, oferują użytkownikom usług płatniczych usługę odbierania poleceń przelewu natychmiastowego w euro od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 30 miesięcy po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r. oraz usługę wykonywania poleceń przelewu natychmiastowego w euro od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 36 miesięcy po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Artykuł 5b

Oplaty z tytułu poleceń przelewu natychmiastowego

1. Wszelkie opłaty stosowane przez dostawcę usług płatniczych wobec płatników i odbiorców w związku z wykonywaniem i odbieraniem poleceń przelewu natychmiastowego w euro nie mogą być wyższe niż opłaty stosowane przez tego

dostawcę usług płatniczych w związku z wykonywaniem i otrzymywaniem innych, analogicznych poleceń przelewu w euro.

2. Dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą jest euro, spełniają wymogi niniejszego artykułu od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 6 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą nie jest euro, spełniają wymogi niniejszego artykułu od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 30 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Artykuł 5c

Rozbieżności między nazwiskiem lub nazwą a identyfikatorem rachunku płatniczego odbiorcy w przypadku poleceń przelewu natychmiastowego

1. W przypadku poleceń przelewu natychmiastowego dostawca usług płatniczych płatnika sprawdza, czy identyfikator rachunku płatniczego i nazwisko lub nazwa odbiorcy podane przez płatnika są zgodne. W przypadku braku zgodności dostawca usług płatniczych powiadamia płatnika o wszelkich wykrytych rozbieżnościach oraz o stopniu tych rozbieżności.

Dostawcy usług płatniczych świadczą tę usługę niezwłocznie po podaniu przez płatnika swojemu dostawcy usług płatniczych identyfikatora rachunku płatniczego odbiorcy oraz nazwiska lub nazwy odbiorcy, a przed zaoferowaniem płatnikowi możliwości autoryzacji polecenia przelewu natychmiastowego.

2. Dostawcy usług płatniczych zapewniają, aby wykrycie i zgłoszenie rozbieżności, o których mowa w ust. 1, nie uniemożliwiło płatnikom autoryzacji danego polecenia przelewu natychmiastowego.

3. Dostawcy usług płatniczych zapewniają użytkownikom usług płatniczych prawo do rezygnacji z otrzymywania usługi, o której mowa w ust. 1, oraz informują swoich użytkowników usług płatniczych o sposobach skorzystania z takiego prawa do rezygnacji.

Dostawcy usług płatniczych zapewniają również użytkownikom usług płatniczych, którzy zrezygnowali z otrzymywania usługi, o której mowa w ust. 1, prawo do ponownego przystąpienia do korzystania z tej usługi.

4. Dostawcy usług płatniczych informują swoich użytkowników usług płatniczych, że autoryzacja transakcji pomimo wykrytej i zgłoszonej rozbieżności lub rezygnacja z otrzymywania usługi, o której mowa w ust. 1, może prowadzić do przekazania środków pieniężnych na rachunek płatniczy, który nie należy do odbiorcy wskazanego przez płatnika. Dostawcy usług płatniczych przekazują tę informację z chwilą powiadomienia o rozbieżnościach, o którym mowa w ust. 1, lub z chwilą, w której użytkownik usług płatniczych rezygnuje z otrzymywania usługi, o której mowa w tym ustępie.

5. Usługa, o której mowa w ust. 1, jest świadczona na rzecz płatnika niezależnie od interfejsu użytkownika usług płatniczych, z którego płatnik korzysta w celu złożenia zlecenia płatniczego na polecenie przelewu natychmiastowego.

6. Dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą jest euro, spełniają wymogi niniejszego artykułu od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 12 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą nie jest euro, spełniają wymogi niniejszego artykułu od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 36 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Artykuł 5d

Kontrola użytkowników usług płatniczych pod kątem sankcji unijnych w przypadku poleceń przelewu natychmiastowego

1. Dostawcy usług płatniczych realizujący polecenia przelewu natychmiastowego sprawdzają, czy którykolwiek z ich użytkowników usług płatniczych jest osobą lub podmiotem umieszczonym w wykazie.

Dostawcy usług płatniczych przeprowadzają taką weryfikację niezwłocznie po wejściu w życie wszelkich nowych lub zmienionych środków ograniczających przyjętych zgodnie z art. 215 TFUE przewidujących zamrożenie aktywów lub zakaz udostępniania środków finansowych lub zasobów gospodarczych, a także co najmniej raz każdego dnia kalendarzowego.

2. Poza przeprowadzaniem weryfikacji na podstawie ust. 1, podczas realizacji polecenia przelewu natychmiastowego dostawca usług płatniczych płatnika i dostawca usług płatniczych odbiorcy uczestniczący w realizacji takiego polecenia nie sprawdzają, czy płatnik lub odbiorca, których rachunki płatnicze są wykorzystywane do realizacji tego polecenia przelewu natychmiastowego, są osobami lub podmiotami umieszczonymi w wykazie.

3. Dostawca usług płatniczych, który nie przeprowadził weryfikacji, o których mowa w ust. 1, i realizuje polecenie przelewu natychmiastowego, powodując, że inny dostawca usług płatniczych uczestniczący w realizacji tej transakcji polecenia przelewu natychmiastowego nie zamroził aktywów osób lub podmiotów umieszczonych w wykazie lub udostępnił środki finansowe lub zasoby gospodarcze takim osobom lub podmiotom, rekompensuje szkody finansowe poniesione przez tego innego dostawcę usług płatniczych, wynikające z kar nałożonych na tego innego dostawcę usług płatniczych w ramach środków ograniczających przyjętych zgodnie z art. 215 TFUE przewidujących zamrożenie aktywów lub zakaz udostępniania środków finansowych lub zasobów gospodarczych.

4. Dostawcy usług płatniczych spełniają wymogi niniejszego artykułu od dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 6 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.”;

3) w art. 11 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie, do dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 4 miesiące po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r., ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń art. 5a–5d i stosują wszelkie niezbędne środki w celu

zapewnienia ich wdrożenia. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i środkach do dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 8 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r. oraz powiadamiają ją niezwłocznie o każdej późniejszej zmianie, która ich dotyczy.

1b. W odniesieniu do sankcji stosowanych w przypadku naruszeń art. 5d państwa członkowskie zapewniają, aby takie sankcje obejmowały:

- a) w przypadku osoby prawnej – administracyjne kary pieniężne w wysokości do kwoty wynoszącej co najmniej 10 % całkowitego rocznego obrotu netto tej osoby prawnej w poprzednim roku obrotowym;
- b) w przypadku osoby fizycznej, administracyjne kary pieniężne w wysokości do kwoty co najmniej 5 000 000 EUR lub – w przypadku państw członkowskich, których walutą nie jest euro – równowartości tej kwoty w walucie krajowej na dzień ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r.

Do celów lit. a) – jeżeli osoba prawna jest jednostką zależną jednostki dominującej zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE^{*2} lub jakiejkolwiek jednostki, która skutecznie wywiera dominujący wpływ na tę osobę prawną, stosowny obrót stanowi obrót wynikający ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej najwyższego szczebla w poprzednim roku obrotowym.

^{*2} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).”.

Artykuł 2

Zmiana w rozporządzeniu (UE) 2021/1230

W art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1230 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania w przypadku, gdy art. 5b ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 260/2012 wymagałby od dostawcy usług płatniczych mającego siedzibę w państwie członkowskim, którego walutą nie jest euro, w odniesieniu do polecenia przelewu natychmiastowego, nałożenia opłaty, która byłaby niższa niż opłata, która zostałaby nałożona w odniesieniu do tego samego polecenia, gdyby zastosowano ust. 1 niniejszego artykułu.

Do celów akapitu pierwszego polecenie przelewu natychmiastowego oznacza polecenie przelewu natychmiastowego zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1a rozporządzenia (UE) nr 260/2012, które jest poleceniem transgranicznym i jest wykonywane w euro.”.

Artykuł 3
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący